

Motion till riksdagen 2022/23:2130

av Åsa Westlund m.fl. (S)

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsförändringar

1:1 Statens skolverk

Staten ska ta ett större ansvar för kvalitén i undervisningen och för att öka likvärdigheten i skolan. Därför är det viktigt att öka Skolverkets närvaro i hela landet. Den socialdemokratiska ledda regeringen stärkte Skolverkets regionala närvaro och under 2022 har flera nya kontor öppnat runt om i landet. Den här utvecklingen ska fortsätta. Socialdemokraterna avsätter därför 61 mnr för att möjliggöra en starkare regional närvaro från Skolverket genom arbetet med kvalitetsdialoger. På det sättet kan kvalitetsdialogerna med huvudmännen för att sprida goda arbetsmetoder och stärka kvaliteten i undervisningen fortsätta utvecklas.

Kvalitén i undervisningen i grundsärskola och gymnasiesärskola måste fortsätta stärkas. Därför anslås 25 mnr för att förhindra regeringens aviserade neddragningar av medel till undervisningen i grundsärskolan och gymnasiesärskolan samt neddragning av medel för införande av ett gemensamt skolvalssystem.

1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling

För att stärka kunskapsresultaten och öka likvärdigheten i skolan behöver mer resurser gå dit de behövs mest. 2018 införde den socialdemokratiska ledda regeringen likvärdighetsbidraget, ett statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling i skolan. Och det gör skillnad. Enligt Statskontorets (2021) utvärdering av likvärdighetsbidraget har

det i stor utsträckning lett till mer resurser där behoven är som störst och satsningar på mer och bättre utbildad personal i skolorna. Sedan införandet har statsbidraget ökat från 1 miljard kronor till över 6,5 miljarder kronor för 2022. Socialdemokraterna föreslår att anslaget 1:15 förstärks med 1 miljard kronor. På sikt behöver mer resurser för ökad likvärdighet även omfatta gymnasieskolan, vars resurser i dag i princip saknar socio-ekonomisk viktning. Fler elever ska få det stöd de behöver för att klara gymnasiet.

1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Bra läromedel är en viktig del av undervisningen och en avgörande faktor för våra barns och ungas lärande. Idag ser tillgången på läromedel olika ut på olika skolor runt om i landet. Många skolor har inaktuella läromedel eller brist på desamma. På många skolor tvingas lärare kopiera upp kompendier, vilket både tar tid från undervisningen, minskar likvärdigheten och försämrar föräldrars möjlighet att få en sammanhängande bild av undervisningen. Mer behöver göras för att säkerställa en god och likvärdig tillgång till läromedel av hög kvalitet på alla skolor. Den socialdemokratiskt ledda regeringen tillsatte i november 2019 en utredning med uppdrag att bland annat föreslå hur statens roll bör se ut när det gäller läromedel i svensk skola. Utredningen presenterades i augusti 2021 och innehöll en rad förslag för att säkerställa elevers tillgång till böcker och lärverktyg, bland annat förtydliganden i skollagen, kostnadsfri tillgång till läromedel för elev inom kommunal vuxenutbildning och inrättandet av en läromedelsnämnd m.m. 36 mnkr anslås för att genomföra förslag från Läromedelsutredningen.

Socialdemokraterna avvisar en del riktade statsbidrag på anslag 1:5 till förmån för att höja de generella statsbidragen, däribland satsningarna på spetsklasser, sociala team, lovskola, jour- och akutskolor samt läromedel. Detta är lovvärda och viktiga initiativ som kommunerna själva borde få bedöma i vilken utsträckning de har behov av. Socialdemokraterna avvisar också det riktade statsbidraget till läromedel och genomför istället Läromedelsutredningens förslag. De förslagen är väl utredda och bättre lämpade att på allvar säkerställa den långsiktiga tillgången på ändamålsenliga läromedel i skolan.

1:17 statligt stöd till vuxenutbildning

Sveriges ekonomi är på väg in i en lågkonjunktur och goda möjligheter till utbildning och ombildning är viktigare än någonsin. I detta läge föreslår regeringen nedskärningar på vuxenutbildningen på över en miljard jämfört med 2022. Det innebär försämrade möjligheter till utbildning och ombildning i ett osäkert ekonomiskt läge. Det är helt fel väg att gå. Särskilt i ett läge där kompetensbristen samtidigt är stor. För att stärka individer på arbetsmarknaden, möta företagets och välfärdens kompetensbehov och samtidigt stärka svensk ekonomi för framtiden föreslår Socialdemokraterna därför fortsatta investeringar i Kunskapslyftet. Socialdemokraterna anslår därför 1 miljard för statligt stöd till vuxenutbildningen. I synnerhet ska satsningen på regionalt yrkesvux fortsätta att växa och göra det med fokus både på ökad kvalitet och på att skapa fler utbildningsmöjligheter för vuxna. En yrkesutbildning med hög kvalitet ger eleverna bättre yrkeskunskaper och leder till att en större andel får arbete efter utbildningen.

1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Yrkeshögskolan har blivit en verklig motor för regional tillväxt och kompetensförsörjning. Allt fler arbetsgivare söker kompetens från yrkeshögskolan. Den socialdemokratiskt ledda regeringen har sedan 2014 fördubblat antalet utbildningsplatser, men trots att antalet examinerade från yrkeshögskolan fortsätter att öka för varje år är efterfrågan på yrkeshögskoleutbildade fortsatt stor. Söktrycket på utbildningarna har också ökat. Yrkeshögskoleutbildningen visar också fortsatt på mycket höga resultat. Av de som examinerades 2020 hade 89 procent arbete som sin huvudsakliga sysselsättning året efter avslutad yrkeshögskoleutbildning. Regeringen minskar trots detta anslaget för 2023 jämfört med 2022. Socialdemokraterna anslår därför 104 mnkr till anslaget utöver regeringens förslag. Vi anser att yrkeshögskolan nu behöver byggas ut istället för att skäras ner.

2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Fler behöver utbilda sig till lärare och fler vägar till läraryrket behövs. Svensk skola behöver också fler skickliga lärare som vill ta sig an de elever och skolor som har störst behov. Teach for Sweden omskolar personer som redan har akademisk utbildning samtidigt som de jobbar i skolor i utsatta områden. De har visat utmärkta resultat när det gäller genomströmning och inträde i yrket efter genomgången program och bör därför förstärkas. Socialdemokraterna anslår ytterligare 4 mnkr till Teach for Sweden.

Universitet och högskolor

Sverige behöver fortsätta investera i högre kvalitet och fler utbildningsplatser inom högre utbildning. Socialdemokraterna avvisar regeringens nedskärningar på 12 lärosäten och återställer anslagen för de universitet och högskolor som får minskade anslag 2023 jämfört med 2022 till en total summa av 81 mnkr.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2023 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens skolverk	1 319 762	86 000
1:2 Statens skolinspektion	546 884	±0
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	803 307	±0
1:4 Sameskolstyrelsen	59 667	±0
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 906 193	-899 500
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	259 837	±0
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	4 999 000	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	200 720	±0
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	112 082	±0
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 151 526	±0
1:11 Skolforskningsinstitutet	25 714	±0
1:12 Praktisknära skolforskning	36 043	±0
1:13 Bidrag till lärarlöner	4 875 000	±0
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	203 418	±0
1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	6 658 000	1 000 000
1:16 Bidrag till vissa studier	17 525	±0
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	3 994 422	1 000 500
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	140 761	±0
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	3 754 236	104 000
2:1 Universitetskanslersämbetet	173 509	±0
2:2 Universitets- och högskolerådet	243 502	±0
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 028 199	11 000
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 366 674	±0
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 350 343	6 000
2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 466 462	±0
2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 379 997	7 000
2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 767 794	±0
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 964 583	5 000
2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 803 777	±0
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 592 610	±0
2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 249 048	±0
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 745 359	4 000
2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 081 958	±0
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	802 164	2 000
2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 773 802	±0
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 327 305	33 000
2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 869 222	±0
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	761 365	3 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	439 523	±0
2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	774 514	±0
2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	289 358	±0
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 204 546	±0
2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	395 801	±0
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	899 925	±0
2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	326 772	±0
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	637 737	±0
2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	291 374	±0
2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 078 634	±0
2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	304 322	±0
2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	695 645	±0
2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	286 544	±0
2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	286 053	4 000
2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	111 348	±0
2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	218 801	±0
2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	56 410	±0
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	124 960	±0
2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	35 379	±0
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	569 707	2 000
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	107 553	±0
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	488 276	±0
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	110 949	±0
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	528 472	±0
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	117 807	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	461 501	±0
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	104 587	±0
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	456 061	1 000
2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	100 773	±0
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	353 644	3 000
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	67 509	±0
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	425 654	±0
2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	94 996	±0
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	182 851	±0
2:54 Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 530	±0
2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	70 663	±0
2:56 Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	13 217	±0
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	147 358	±0
2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 667	±0
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	480 644	±0
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	127 207	±0
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	39 680	±0
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	39 611	±0
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 848 585	±0
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	1 003 999	4 000
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	578 029	±0
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 815 236	±0
2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet	67 780	±0
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 380 846	±0
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	±0
3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	197 631	±0
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	1 297 356	±0
3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	46 759	±0
3:6 Institutet för rymdfysik	63 310	±0
3:7 Kungl. biblioteket	435 537	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
3:8 Polarforskningssekretariatet	67 414	±0
3:9 Sunet	49 183	±0
3:10 Överklagandenämnden för etikprövning	5 465	±0
3:11 Etikprövningsmyndigheten	51 758	±0
3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	9 330	±0
3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	87 995	±0
3:14 Gentekniknämnden	4 850	±0
4:1 Internationella program	81 589	±0
4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0
4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet	11 096	±0
4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	32 643	±0
Summa	94 991 971	1 376 000

Åsa Westlund (S)

Linus Sköld (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Mats Wiking (S)

Aylin Fazelian (S)

Rose-Marie Carlsson (S)

Niklas Sigvardsson (S)